

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Iohannis Cassiani de institutis coenobiorum libri XII - Cod.
Aug. perg. 87**

Cassianus, Johannes

[S.l.], [9. Jahrh.]

Liber III: de canonico durnarum orationum et psalmorum modo; capitula
fehlen

[urn:nbn:de:bsz:31-62667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-62667)

rigorem. horum institutis

II moderantes;

Apud illos & enim haec officia que dno soluere. p distinc-
tione horarum. & tempo-
ris inter uelle. cum admo-
nitione compulsoris adigi-
mur. per totum diei spaci-
um. iugiter cum operis ad-
iunctione. spontanea celebra-
tur. Itaque ab eis inces-
santer operatio manuum.
priuatim p cellulas exer-
cetur. ut psalmorum quoq;
uel ceterarum scriptura-
rum meditationibus quam
penitus omittatur. Cui
preces & orationes. p singu-
la momenta miscenles. in
his officiis que nos tanlo te-
pore celebramus. totu diei
tempus assumunt. Quam
obrem. exceptis uespertinis.
nocturnisq; congregationi-
bus. nulla apud eos per diem
publica sollempnitates. absq;
die sabato. ut dominica ce-
lebratur. In quibus hora ter-
tia. sacre communis obten-
tu conueniunt. Plus enim
e. id quod incessanter offerunt.

**INCIPIT DICANDUM HIC
DIURNARUM ORATI-
ONUM. ET PSALMORUM
MODO LIBER. III.**

enoc tuis no orationum
& psalmorum modo.
quinam p egyptum ha-
beatur. donan ledō. qm
tum tenur uel ingeniu nō
preualuit. arbitror & pedi-
tum; Nunc de sollempnita-
tib; testis. sextice. nonaeq;
scdm regulam monasteri-
orum palestine. ut mesopo-
tamiæ nob est differendū.
It prefatis sumus in plogo. p
flectionem aegyptiorum.
& inimitabilem discipline

quod per temporis m
terualle p soluitur; Si gra
tius uolun tcrium mun. qā
functione que canonica com
pulsione redduntur; Pro
hoc deuid quoq; gloriosius
aliquid & uultante. cum dicit;
uolun tcrie secri s cabo tibi;
Et uolun tcria oris mei bene
placere sin t tibi dñe; **III**
Itemq; impede sine. ut mesopo
tamie mones teris. ac toti
us orientis. supra die tcerum
horarum sollempnitate.
trinis psalmis cōtidie finiun
tur. Ut & orationum a s si dui
tccs. statuis dō temporib;
offeratur. & necesse e
operationis officice. consuma
tis iusto moderamine spiri
tclib; obsequi; nullatenus
uicelen t impediti; His enim
tribus temporib; & licem da
nihelem proph & ecm. cōtidie
fenestris a p estis in cōculo.
p r e c e s d n o f u d i s s e c o g n o s c i
m u s. N e c i m m e r i t o. h e c s p e
c i e c l i u s t e m p o r a r e l i g i o s i s
s u n t o f f i c i u s d e p u t a t a; I n h i s
s i q u i d e m. p r o m i s s i o n u m p
f e c t i o s u m m a n t e s a l u t i s.

est adimpl & c. Horecanar
teftice r e p r o m i s s u s o l i m p
p r o p h & e s s p i r i t u s s u p e c p o s t o
l o s i n o r a t i o n u m o f f i c i o c o n
f i r t u t o s d e s c e n d i s s e p r i m i t u
c o m p r o b e c t u r. N e c m c ū p r o
e l o c u t i o n e l i n g u e r u m q u
a b e i s i n f u s i o n e s c i s p i p r o f l u
e b a t. g e n s i n e r e d u l a i u d e o r
o b s t u p e s c e n s p e c c e r e t & i n
r i d e n s d i c e t & e o s m u s t o r e
p l & o s. S t e c e n s p & r u s i n m e d
e o r u m i c e t; u i r i s r e c h e l i z
& q u i h e b i t a t i s h i e r u s a l e m
u n i u e r s i. h o c u o b i s n o t u m s i t
& c u r i b u s p e r c i p i t e u e r b e c
m e e c. N o n e n i m s i c u t u o s p r
m a t i s. h i e b r i s u n t c u m s i t
h o r e d i e t e f t i c e s e d h o c e s t
q u o d d i c t u m e. p e r p r o p h e
t a m i o h e l. E t e r t i i n n o d i
m i s d i e b; d i c i t d n s. e f f u n d a m
d e s p ū m e o s u p o m n e m c a p n e
& p r o p h & a b u n t f i l i u r i &
f i l i s u r s. & i u u e n e s u r i u i s i
n e s u i d e b u n t. & s e n i o r e s u r
s o m n i c e s o m n i a b u n t. E t q
d e m s u p s e r u o s m e o s & s u p
a n c i l l e c s m e e c s i n d i e b; i l l i e s
f u n d a m d e s p ū m e o. & p r o
p h & e c b u n t. Q u e o m n i c e.

hora testice uidemus imple
 tee. scilicet: spiritus uaticinatum per
 proph & cetera uenitum eodem
 tempore super cepos tolos co
 mecesse; Horce autem sexdecim
 macula tece hostice. dñi nri at
 q; saluator oblectus. e. patri.
 cruce m q; pro tuis mundi sa
 lute conscendens. humanige
 neris pbecata diluit. Expo
 licent principatus ac potes
 tates. traduxit palam. uni
 uersos. nos obnoxios atq; con
 strictos. insolubilibus cyrogra
 phi debito liberauit. Tollens
 illud de medio. & crucis sue
 affigens tropheo. Eadem
 quoq; horce. p & ro. in excessu
 mentis. uocatio gentium. per
 summisionem uccis euange
 lio. cglitur delata. & purificatio
 omnigenum animantium.
 in eodem consistendum. de
 lata eadē uoce diuinitus
 r & elatur. dicens. Surge
 p & re. occide & mēduca;
 Quod uccis. quatuor in titis de
 celo summisum. non aliud
 quam euangelium designare:
 manifeste cognoscitur. Licet
 enim qucedri formi & uange

listicorum necerratione dis
 tinctum. quatuor uideat
 habere principice. Unum
 tamen euangelii corpus. e.
 eiusdem scilicet xpi necerrui
 tatem pcciter adertate.
 mirabilice quoq; pccessione
 q; complctens; Pulchre cū
 non ait lēn leum. sed quccsi lin
 teum; Lin leum quippe. mor
 tificationis indicium est;
 Quo igitur moft dominice p
 sionis. non humane nature
 lege. sed proprie uoluntatis
 subitur arbitrio. quasi lin le
 um dicitur; Moftuus enim
 scdm cōfessionem. non ē. scdm spm
 moftuus. quicē nēc derelicta
 ē. anima ei in inferno. nēc cāp
 ei uidit corruptionem; Et
 rursum. nemo inquit. tollat
 animam meam. u. nēc. sed ego
 pono eam. u. nēc. ipso; potesta
 tem habeo ponere eam. & po
 testatem habeo iterū sume
 re eam; In hoc itaq; euange
 liorum uccis. cglitur delatō.
 id est spū scō pscripto. omni
 genles. que quondam extra
 obseruantiā legis positę. hęc
 bebentur. immunde. p fideli

tatem fidei confluenter. Ut
ab idolorum cultu salubriter
immolentur. atq; ad saluta
rem escam pficiant. p̄tro pu
nxit. uoce dominica defe
runtur. Hora ues̄ nona in
festis p̄n̄d̄r̄ans. in s̄tricabi
lis. t̄st̄r̄i. tenebre. corus
catione sui splendoris s̄t̄m̄.
Por̄t̄csq; a s̄cc̄s ei effringit̄.
& serces ferreas cōlens.
Captiuitatem sc̄orum. quice
clausa tenebris inmittis te
nebatur in festis. sc̄ubriter
captam s̄cum transubert̄
ad celos. Igneccq; romph̄cc
sum motu. anliquum incolā.
p̄radiso p̄cc̄ confessione
festiuit. Ecdemq; hora.
cōnelius eb̄lurio. in p̄r̄ib;
solite d̄otione p̄sistens.
cōmemorationem orationū.
& elemosynarum suarum
ante d̄m̄ factam. angelo si
bi cōloquenle cognoscit.
Palcemq; ei hora nona uocati
onis gentium sacramenta
panduntur. que p̄tro in s̄
cessu mentis. hora s̄t̄cc̄ s̄ie
rant reuelata. Alio quoq; lo
co. de eodem tempore. in alti

bicepostolorum ita narratur.
p̄tr̄us aū & ioh̄annes. asc̄n̄de
bant in templum. ad horam
orationis nonam. Quib; liqui
do comprobatur. non in m̄to
asc̄n̄tis & c̄postolicis uis.
h̄cc̄ hor̄cs̄ r̄elegios̄ obsequi
is consecr̄at̄. a nobis quoq;
obseruari similiter oportere.
Quinisi uelut lege quadam. sol
uer̄ h̄cc̄ p̄l̄atis officia.
saltem statutis temporib;
adigamur. totum diei sp̄m̄
um. obliuione aut desid̄o
occupationib; inuoluti. absq;
orationis interpellatione
consumimus. De ues̄t̄inis
aut̄m̄ s̄cc̄r̄is. quiddicen
dum. que iugiter offerri. &
in uel̄ri testam̄to. lege
mosaica sanciantur. Nolo
causa enim matutina. & ues̄
t̄ina ues̄t̄ina cunctis die
bus in templo. licet figuratib;
hostiis. & licet s̄cc̄o probare
possim̄. indefinenter obla
ta. quod cedauit cantur.
Dirigatur oratio mea. si ut
incensum in conspectu. uo
el̄atio manū mearū. s̄cc̄
ficiū ues̄t̄inum. Quo

reliqua horum refectio
corporum deputatis. amao
nibus nris in ubi nris; Veru cu
habe abutenles indulgentia.
neglegentiores qui ppe indu
tices somni longius protela
rent. Quippe quos cellular
progre di. ut desuis stratis
consurgere. anle hora testi
am. nulla conuenlus ullius
necessitas inuita & cum
operationis iocura. abn
pore quoq; diei. quo non nul
lus oportebat officis inhe
rere. soporis nimis & te. tospe
rent. In his pgsostim dieb;
quib; aues pestinis horis. ex
cubices usq; ced aurora uici
niam celebrantibus. nasce
batur onestior locsirtudo.
Quorundam illic fratrum
ferubnium spu. quib; hoc
neglegentie genus haur le
uiter displicer &. ced senio
ferquerelle delata. dber & u
. e. ab eis diutino tractatu. &
consolatione sollicita. ut usq;
ad optum solis. quo sine offn
sione. ut lectio pcurari. ut opus
manuum possit adsumi. fer
sis corporib; refectio con

cesset. Inuitati post huc re
legionis huius obseruanlice.
cuncti pariter esuis stratis
consurgerent. ac trib; psal
mis & orationib; celebratis.
scdm modum. qui anliquitus
obseruatione testie ut scete
trine confessionis exemplo
statutus e. & somno dem cept
fnem. & initium operationi.
aequali moderamine simul
foccerent; Qui typus licet &
occasione uideatur in ubi
& rbenlimbnoria procausa.
qua diximus statutus appareat.
tamen illum numerum que
designat beccus dicit. quan
quam spiritale quoq; habeat
intellectum. scdm lex teram
manifestissime sup pl &
septies in die licudem dixit. ubi
sup iudicice iustitie tue; Hac
bnim adibetec sollempnitae.
septies sine dubio spiritales
hos conuenlus in die facibnt
septies in ecc laudes dno dice
se comprobamur; Denique
hic idem typus de oriente p
cedens. hucusq; fuerit utilis
sime propiegatus. in non nul
lus nunc usq; poribntem anli

quissimis monasteriis. quae
 nequaquam ubi tiffimas re
 gulas patrum. uiolari patiun
 tur. minime uidetur admis
 sus. Cuius sollemnitate ratio.
 cur statuta sit uel in uisita. in
 hac prouincia nonnulli igno
 ranter. & plerumque matutinis
 hymnis. rursus rubeant
 ad somnum. In illam causam
 nihilominus incedentes. ob
 quam compescendam. huc ab se
 moribus. sollemniter instru
 unt. Illa namque hora eam
 consummare festinant. qua
 negligentioribus. minusque sol
 licitis. rursus dormiendi red
 datur occasio. Quod omnino
 dis fieri non oportet. & sicut in su
 periore libello describens. le
 aegyptiorum synaxin. plerumque
 ut & posuimus. Ne purificati
 onem nr̄am. confessione sup
 plici. & anzelucanis orationibus
 adquisitionem. ut emergens q̄
 dam redundans humorum
 naturalium polluat. ut illu
 si corrumpat inimici. Ut
 ceste intercedens & licomp
 ri ac simplicis somni refectio
 tio. interrumpat sp̄i nostri

feruorem. ac tepe factos som
 ni. totumque. per totum diei
 spatium. inest deinceps igna
 uosque. traducat. Quod egypt
 ti ne incurrant. & quidem
 cum soleant ceteris temporibus
 & iam an legallorum cantu
 consurgere. missa canonica ce
 lebratae. usque ad lucem post
 haec uigiliter & tendunt.
 Ut eos sup ubi ens lux matuti
 na in hoc feruore sp̄i re ppe
 riat constitutos. ac pro totum
 diei tempus ferubiores. sol
 licitioresque. custodiat. Pre
 paratos eos suscipiens ad con
 flictum. & contra
 consultationem diceboli. noc
 tuiharum exercitio uigilia
 rum. ac spiritali meditatio
 ne firmatos.
 Illud quoque nosse debem. nihil
 Jan̄is senioribus. qui hanc eandem
 matutinam sollemnitatem
 addidit esse consuerunt. de
 antiqua psalmorum consue
 tudine immutatum. sed eodem
 ordine missam quo prius in
 nocturnis conuerti. perpe
 tuo celebratam. Etenim ym
 nos quos in hac regione ad

matutinam excepere solle
mnitatem. in fine nocturnarū
uigilicorum. quos post gallo
rum cantum. ante auroram
finire solent. similiter hodie
q; dēcantant. Id est cōlesimū
quadragessimū octauū psal
mum. cuius initium ē. laudate
dnm dē celis. & reliquos quise
quuntur. Quinquagesimū
uē psalmum. & sexcentesi
mum secundum. & octogesi
mum nonum. huic nouelle sol
lemnitati fuisse deputatos.
Deniq; p̄ italiam hodieq; consu
mat in matutinis hymnis. quin
quagesimus psalmus in uni
uersis & ceteris canitur. Quod
non aliunde. quam exinde
tractum esse non dubitō.

VII Ius est quinquagesimae sextae nocte
nec priusquam ceptus finiat
psalmus. adorationem non oc
currerit. ulterius oratoriū
in lydia non audet. nec se
m̄ ipsum admisceat psallē
tibus. Sed congregationis mis
sam. stans pro forib; presta
latur. donec egredientibus
cunctis summissa in terram
penitentia & negligentie sue.

ut crediderit imp̄ & r̄ & ubi nā.
Scient. nequaquam se posse de
sidie sup̄noxam altere expiye.
Sed ne in ecc̄ quidem. que post
tres horces. s̄cutura solle
mnitas admittendum. nisi p̄
neglegentia presentis. confer
tim uera humilitate subnixi
us. satis fecere festincent.
In molitū uero con uellicul
usq; eed secundum psalmū. pre
b̄tur tardanti dilatio. Itē
taxat. ut antequam finito eo
dem psalmo. fratres moratio
ne p̄cumbant. sem̄ & ipsum
congregationi inserere. atq;
admiscere festinet. Eadem
proculdubio in cōpationi ac
penitentie quam predixim
subiciendus. si ultra prestatu
tam dilationis horam ut mo

VIII dicum re ter dicit.
Sane uigilicis que singulis eb
domcedib; a uespera in lucē
cente sabbato celebrantur.
idecirco seniores hiem. aliab
pore. quo noctes sunt longio
res. usq; ad quartum gallo
rum cantum p̄ monasteria mode
rantur. Ut post ex cubicatio
tius nobis. reliquis duab; fer

me horis reficientes corpora
 succ. nequaquam p totū diei
 spatium somni corpore mar
 cescant. Requie. brevis huius
 temporis. potius nobis re
 fectioe contenti; quod nos
 quoq; omni obseruatione
 custodire conuenit. Ut scilicet
 contenti somno. qui nobis
 post uigilicorum missam us
 q; ad lucis indulgetur adu
 tum. id est usq; ad matutinos
 psalmos. Totum dein cepit di
 em in opere ac necessarius du
 camus officis. ne somnum qd
 nobis subtraximus. resume
 re per diem. uigilicorum luc
 situdine & mansuetate compul
 si. Non tam requiem corpore
 subtraxisse. quam qui & si te
 pus. & refectioem nobis tur
 nam commutasse uideamus.
 Nulla tenus enim poterit fra
 gilis caro. ite totius nobis
 quibet fraudari. ut p conse
 quenlem diem. sine dormi
 tatione mentis. animiq; tor
 pore. inconcussam possit ser
 uare uigilantiam; Que impe
 ditur. ex hoc potius quam
 uiuabitur. nisi post uigilia

rum missam. somni quanlu
 lum cum gustauerit; & id
 circo saltem unius horis sopor.
 quem admodum diximus an
 te lucis aduentum si fuerit
 impertitus. lucrabimur. Omnes
 uigilicorum horres. quas to
 ta nocte in oratione consu
 psimus. impertientes nature qd
 suum. e. ne habentes necessi
 tatem resumendi p diem. qd
 nobis subtraximus; Totum
 enim carni huius procul du
 bio reddet. quis quis ei non ra
 tionabiliter partem subtra
 here. sed totum temptaue
 rit denegiet. Et ut uerius
 dixerim. non superflue
 sed necessarie uoluerit am
 putare; Propter quod ma
 iore facere nō esse. e. uigi
 licos compensari. si fuerint
 usq; ad lucem. inconsiderata
 atq; inrationabili nimis late
 ptractae; Ideoq; eorum trip
 titis distinguunt officis. ut
 labor. hec diuersitate diui
 sur. delectatione quadam. de
 fectioem corporis repleat;
 Nam cum stantes anaphona
 tripla concinunt. humi

post haec ut sedib; humillim; insident; et per psalmos uno modulante respondend; Qui tamen singuli a singulis fratribus vicissim succedentib; sibi praebeantur. atq; his sub eadem quae res dendi. ter nec adiciunt lectiones; Itaq; fit. ut corporum minuentur laborem. uigilicis successu maiore intentione mentis ex

VIII erceant;

Quas a tempore praedicationis apostolice. quo felix gregorius ac fides christiane fundatae. puniuentium orientem idcirco statutum. e. in luciscente sabbato debere celebrari.

Quod dno ac saluatore nro sabbate sabbati crucifixo. discipuli ad huc. r. cenli ei passione percussis. per uigiles tota nocte manserunt. nullatenus qui & si somnum suis oculis indulgentes; Quam obrem. & illo tempore huic nocti deputata uigilicorum sollemnitas usq; in hodiernum diem puniuentium oribile similiter obseruatur; Ideo q; & cetera solutio ieiunii. post

laborem. uigilicorum. totidem apostolicis uiris in die sabbato statuta non immerito presumit puniuentium clericis orientis; Secundum illa quoq; & ecclesie sensentiam. quae licet habeat & uelut mysticum sensum. tam ab hoc quoq; non abhorret. Quot tri q; die. id est ebdomadi pariter & octo cetera eadem partem sollemnitas impetrat praecipimur ita dicentibus; die partem his septem & quidem his octo; Non enim ad communionem festiuitatis iudaeice. absolutio ista ieiunii reputanda est. his praesertim. qui omni iudaeica superstitione alieni monstrantur. Sed ad refractionem quam diximus lacsi corporis pestinere. quod per totos anni septimane. iugiter quinque diebus ieiunant. nisi duob; saltem interpositis refocillatum fuerit. scilicet lacsi sit ac defert; Cuius moderationis causam nonnulli in quibusdam occidentalibus ciuitatibus ignorantes. &

maxime in urbe. idcirco pu-
 tant absolutionē sabbati
 minime debere presumi.
 Quod ex postolum p̄b̄rum.
 in eodem die contra s̄monē
 conflictaturum adserunt
 ieiunasse; & ex quo magis ap-
 par̄t. hoc & in non canoni-
 ca consuetudine fecisse. sed
 presentis potius necessitate
 conflictus; Siquidem & ibi
 pro hęc eadem rē. non gene-
 rale. sed speciale uideatur
 p̄b̄rus discipulis suis indix-
 isse ieiunium; quod utiq; n̄
 fecisse & si scisse & illud canoni-
 ca consuetudine solē referū;
 dem proculdubio & licem do-
 minico die peccatus indice
 se. si cestaminis ipsius in d̄m
 conpegis & occasio; Nō ta-
 men & hoc statim canonica
 fuisse & ieiunii regulę pmul-
 gande; quod non generalis
 observatio statuerat. Sed
 ut semel fieri & ratio neces-
 sitatis & tor serat; **X**
 Verum in hoc quidem igno-
 randum. die dominicę unā
 tantum modo missam ante
 prandium celebrari. in qua

psalmorum atq; orationū
 & l̄ctionum. pro ipsius col-
 lēctōe. ut cōmunionis domi-
 nicę r̄dierē licē sollemni-
 us aliquid ac pro ipsius imp̄b̄n
 den l̄er. in ipsa resticem. & ex
 tamq; pecciter consumma-
 tam seputent; Itēq; fit. ut
 & de obsequiis orationū ni-
 hil imminuatur. adibetio sci-
 licet l̄ctionum. & nihilo-
 minus differē licē quedam
 ut remissio uideatur fra-
 tribus indulgeri. Pro r̄dierē
 licē dominicę resurrex-
 tionis p̄cedero tempore.
 que & totius septimanę ui-
 deatur obseruantiā re-
 laxare. Et pro hęc ipse
 que in l̄er miscetur quadam
 differē licē eundem diem
 uelut festiuum pro uocē
 rursum sollemnius & p̄b̄
 tari. minq; feciat ebdoma-
 dis uenire ieiunia huius &
 p̄b̄tatione sentiri; Semp-
 enim equanimius que libet
 fatigatio sustinetur. & sine
 festidulo l̄ctor impenditur.
 si inter l̄ctōe ei uicissitudo
 quedam. ut operis immutatio

queclicumq; succedat. Deni-
q; & licet in ipsis dieb; idest
sabbato ut dominica s& feri-
atis temporib; quib; prandi-
um pariter & cena sol& fra-
tribus exhiberi psalmus ad
vesperam non dicitur. Idest
nec cum accedunt ad cenam.
nec cum ab ipse con surgunt.
ut sol& fieri in sollemnibus
prandis. ut canonica ieiunio-
rum refectio. quam &
precedere consuetudinaru
psalmi solent & subsequi. Sed
tantummodo simplici ora-
tione facta. accedunt ad
cenam. eorumq; rursus con-
surgentes ab ipse. solce orati-
one concludunt. Quod scili-
cet & extra ordinaria sit in
monachos ista refectio.
nec omnes ad eam conubire
cogantur. nisi aut peregrini
qui supuberint fratres.
Aut hi quos infirmitates corpo-
ris. aut propria inuitatuo-
luntates;

EXPIET DICANONICO
DIURNARUM ORATIO

NUM. ET PSALMORUM
MODO LIBER TERTIUS;
INCIPIT CAPITULA SE-
QUENTIS LIBRI; ¶